

TISKOVÁ ZPRÁVA: Hrozí v červenci kolaps na úřadech práce?

Nevládní organizace vyzývají Ministerstvo práce a sociálních věcí, aby podniklo nezbytné kroky k odvrácení hrozícího přetížení na úřadech práce.

Sada opatření vlády přijatých v souvislosti s pandemií koronaviru zatím zabránila významnému zvýšení nezaměstnanosti, jejich vliv ale bude v průběhu léta výrazně omezen. Pokud ministerstvo práce urychleně nepřijme další opatření úpravy kontaktu s klienty, hrozí, že úřady práce nebudou schopny zvládat množství žádostí, které dorazí v červenci.

Kdo bude nově v evidenci nezaměstnaných?

Ošetřovné pro rodiče, kteří nemohli umístit své dítě do školy, školky nebo stacionáře, skončí 30. června, a je pravděpodobné, že řada z nich nebude mít možnost vrátit se do zaměstnání. Lidem, kteří dostali výpovědi jako první, vyprší na konci června výpovědní doby. S koncem bonusového období skončila v červnu také podpora OSVČ, tzv. pětadvacítka, a není jisté, zda všichni podpoření kompenzačním bonusem, budou mít možnost obnovit svůj příjem z podnikání. Ze škol vyjdou na začátku prázdnin čerství absolventi. Lze proto předpokládat, že se na začátku léta na úřadech práce objeví mimořádný počet nových uchazečů o zaměstnání.

Nová pravidla, podrobnější dokládání

Zatížení poboček Úřadu práce ČR významně vzroste ještě z dalších důvodů. Už 18. 5. úřady práce zrušily některá zjednodušení při podávání žádostí o dávky zavedená během nouzového stavu. Zejména se to týkalo příjemců příspěvku na bydlení, přídatku na dítě a dalších opakovaných dávek. Dokládat, že na dávku mají nárok, musí žadatelé obvykle každé čtvrtletí. Po vyhlášení nouzového stavu se pro období od dubna do června prodlužoval předchozí nárok automaticky, bez nutnosti kontaktovat Úřad práce.

Od 1. července 2020 se navíc mění okruh společně posuzovaných osob pro účely příspěvku na bydlení, kdy se bude dokládat nikoliv trvalý, ale skutečný pobyt. To znamená novou zátěž nejen pro žadatele (budou vyplňovat nové formuláře, aj.), ale i pro samotné úřady práce.

Příjemci opakovaných dávek z doby před koronavirem, žádající o prodloužení výplaty dávky, se sejdou na úřadě s těmi, kteří o dávky a o zprostředkování zaměstnání požádají nově, protože se jejich finanční situace zhoršila v průběhu krize.

Slevy na nájemném jako komplikace

Navíc u některých skupin nájemců hrozí, že dojde ke komplikacím, kvůli kterým jim úřady práce dávku zamítnou, nebo přiznají podstatně nižší. Zejména jde o ty žadatele, kteří využili v krizi přijatého zákona a kvůli poklesu příjmů dočasně neplatili nájemné. Vzhledem k tomu, že příspěvek na bydlení se počítá podle doložených výdajů v posledním čtvrtletí, nevznikne jim v této situaci nárok na dávku.

Stále zůstává část lidí bez podpory

Při ztrátě zaměstnání totiž pamatuje náš sociální systém především na zaměstnance v pracovním poměru, méně už na tzv. dohodáře. Řadě těchto lidí nevznikne nárok na podporu v nezaměstnanosti, nebo bude příliš nízká. Prakticky budou odkázáni na své úspory. Části z nich nezbyde, než se kromě žádosti o zprostředkování zaměstnání rovnou obrátit na Úřad práce také o pomoc v podobě dávek pomoci v hmotné nouzi, tedy podrobit se tvrdým testům majetku. Dosavadní praxe ukazuje, že nejrychlejší z těchto dávek, tzv. mimořádná okamžitá pomoc, ale na mnoha místech bývá vyplacena se zpožděním, v nízkých částkách a dosahuje na ni jen zlomek ohrožených lidí.

Nedostupnost a nesrozumitelnost informací

V praxi se navíc opakovaně ukazuje, že k řadě lidí v nejisté situaci se podpora nedostane včas nebo v dostatečné výši vzhledem k nedostatku informací. Zdroje na webových stránkách ministerstva i Úřadu práce jsou často obtížně srozumitelné, na pobočky a poradenské linky je často téměř nemožné se dovolat. V současné době jsou navíc úřední hodiny Úřadu práce omezeny jen na dva dny v týdnu, převážně na základě předchozí domluvy nebo objednání prostřednictvím e-mailu a telefonu, čímž je přístup k sociální podpoře a pomoci velmi omezený.

CO DÁL?

Je nezbytně nutné, aby vzhledem k očekávanému mimořádnému vyřízení Ministerstvo práce a sociálních věcí:

- v maximální míře posílilo kapacity Úřadu práce, a to včetně finančního ohodnocení a odměn pro pracovníky v přímé práci s klienty;
- prioritizovalo činnost Úřadu práce tak, aby byla zaměřena především na pomoc lidem s nedostatečným příjmem, který při pozdní pomoci vede ke ztrátě bydlení a zadlužování;
- umožnilo opětovně podávání žádostí o dávky a o zprostředkování zaměstnání elektronicky i bez zaručeného elektronického podpisu;
- prodloužilo u stávajících příjemců pobírání příspěvku na bydlení, přídatku na dítě a dalších opakovaných nepojistných dávek bez předložení dokladů za období posledního čtvrtletí tak, jak to umožňuje [zákon č. 160/2020 Sb.](#), o některých úpravách v oblasti dávek státní sociální podpory a příspěvku na péči v souvislosti s nouzovým stavem při epidemii v roce 2020;
- průběžně ověřovalo, že tzv. covid-žádosti, ale i běžné žádosti o dávku mimořádné okamžité pomoci, vyřizuje Úřad práce v zákonem stanovené lhůtě, tedy bezodkladně, v řádu dnů, nikoli týdnů, nebo dokonce měsíců;
- zjednodušilo a výrazně zkrátilo formuláře žádostí o dávky pomoci v hmotné nouzi způsobem obdobným, jako se to podařilo v případě žádosti o covid-MOP;
- rozšířilo od 2. 7. 2020 úřední hodiny Úřadu práce, což je v souladu s možností nedokládat nárok na výplatu opakovaných nepojistných sociálních dávek dle zákona č. 160/2020 Sb., a
- vydalo a rozšířilo srozumitelné informace pro občany o tom, na jaké dávky mají v různých situacích nárok a jak mají postupovat pro jejich získání.

V Praze dne 26. června 2020

Institut pro sociální inkluzi, z. ú.

Rubikon Centrum, z. ú.

Centrum pro společenské otázky – SPOT, z. s.

Český helsinský výbor, z. s.

Mezinárodní vězeňské společenství, z. s.

Nová šance, z. s.